Ergasheva Mahliyo Ergasheva

Urganch innovatsion universiteti

ErgashovaMahliya07@gmail.com

BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA RAQAMLI DIDAKTIK VOSITALARDAN FOYDALANISH

Annotatsiya

Ushbu maqolada boshlang‘ich ta’lim jarayonida raqamli didaktik vositalardan foydalanishning nazariy asoslari, ularning ta’lim sifati va o‘quvchilarning bilim olish jarayoniga ta’siri yoritilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali o‘quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodkorligi va o‘quv motivatsiyasini oshirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida raqamli didaktik vositalardan foydalanish bo‘yicha tajriba-sinov ishlari olib borilib, ularning samaradorligi amaliy natijalar asosida ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar

boshlang‘ich ta’lim, raqamli didaktik vositalar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interaktiv ta’lim, o‘quv motivatsiyasi, ta’lim sifati.

Аннотация.

В данной статье рассматриваются теоретические основы использования цифровых дидактических средств в начальном образовании, их влияние на качество образования и процесс обучения учащихся. Также анализируются возможности повышения самостоятельности мышления, креативности и мотивации к обучению учащихся посредством использования цифровых технологий. В ходе исследования была проведена экспериментальная работа по использованию цифровых дидактических средств, и их эффективность была продемонстрирована на основе практических результатов.

Ключевые слова

начальное образование, цифровые дидактические средства, информационно-коммуникационные технологии, интерактивное образование, мотивация к обучению, качество образования.

Abstract

This article discusses the theoretical foundations of the use of digital didactic tools in primary education, their impact on the quality of education and the process of learning of students. Also, the possibilities of increasing students' independent thinking, creativity and motivation for learning through the use of digital technologies are analyzed. During the study, experimental work was carried out on the use of digital didactic tools, and their effectiveness was demonstrated based on practical results.

Keywords

primary education, digital didactic tools, information and communication technologies, interactive education, learning motivation, quality of education.

Kirish. Hozirgi kunda ta’lim tizimini modernizatsiya qilish, o‘quv jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, boshlang‘ich ta’lim bosqichida o‘quvchilarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini oshirish, ularning mustahkam bilim va ko‘nikmalarini shakllantirishda raqamli didaktik vositalarning ahamiyati katta.

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilari yosh xususiyatlariga ko‘ra ko‘proq ko‘rgazmalilik, interaktivlik va qiziqarli mashg‘ulotlarga ehtiyoj sezadilar. Shu sababli dars jarayonida elektron darsliklar, multimediali taqdimotlar, interaktiv o‘yinlar, test dasturlari va onlayn platformalardan foydalanish o‘quv jarayonining samaradorligini oshiradi. Raqamli didaktik vositalar nafaqat bilim berish, balki o‘quvchilarning mantiqiy fikrlashi, ijodiy yondashuvi va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shiddat bilan o’zgarayotgan zamonamizda o’quvchilarni zamonga mos didaktik vositalar orqali mavzularni keng qamrovda tushuntirish, tasavvurlarida chuqurroq shakllantirishva ularni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish har bir o’qituvchining o’quvchi yoshlar oldidagi vazifasidir.

Asosiy qism. O‘quv jarayonida foydalaniladigan elektron resurslar, dasturiy ta’minotlar va texnik vositalar raqamli didaktik vositalar sirasiga kiradi. Ular boshlang‘ich ta’limda quyidagi shakllarda qo‘llaniladi:

elektron darslik va qo‘llanmalar;

multimediali taqdimotlar;

interaktiv mashqlar va o‘yinlar;

onlayn test va baholash tizimlari;

video va audio materiallar.

Mazkur vositalardan darsning mazmunini yanada boyitish, o‘quvchilarning darsdagi faolligini oshirish va mavzuni yaxshiroq o‘zlashtirish uchun foydalaniladi. Didaktik vositalar (rasmlar, kartochkalar, jadvallar, interaktiv o‘yinlar, texnik vositalar va boshqalar) dars jarayonini jonlantirib, o‘quvchining diqqatini uzoqroq saqlab turishga yordam beradi. Natijada mavzu osonroq va mustahkamroq o‘zlashtiriladi. Masalan, matematika fanida raqamli ilovalar yordamida masalalarni vizual tarzda tushuntirish, ona tili darslarida esa interaktiv mashqlar orqali so‘z boyligini oshirish mumkin.

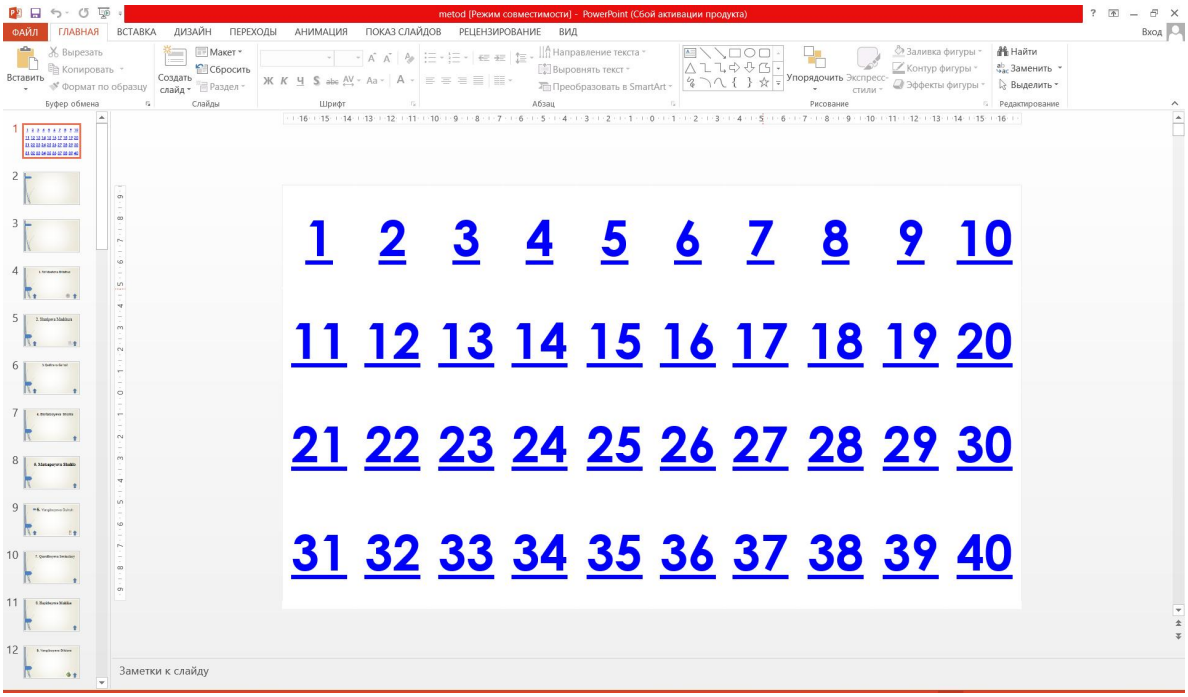
Shiddat bilan o’zgarib borayotgan texnika asrida yashar ekanmiz, o’quvchilarni zamonga mos tarbiyalash, ta’lim berish ustuvor vazifalarimizdandir. Shu bilan birga o’quvchilarning diqqatini uzoq vaqt darsga qaratishni an’anaviy darslar orqali amalga oshirish birmuncha qiyin bo’lib bormoqda. Didaktik vositalardan foydalanish ana shunday muammo va maqsadlarimizni amalga oshirish uchun juda qulay yo’ldir.

Shuningdek, raqamli didaktik vositalar individual yondashuvni ta’minlaydi. Har bir o‘quvchi o‘z tezligida bilim olishi, topshiriqlarni mustaqil bajarishi va xatolarini tahlil qilishi mumkin. Bu esa ta’lim sifatining oshishiga olib keladi.

Tadqiqot metodikasi. Tajriba-sinov ishlari 3-sinf boshlang‘ich sinf o‘quvchilari bilan matematika darsi jarayonida olib borildi. Raqamli didaktik vositalardan foydalanildi va an’anaviy usuldagi darslar bilan solishtirildi.

Tadqiqot 3 bosqichda amalga oshirildi, 1-bosqichda o’quvchilarning mavzuga doir dastlabki bilim darajasi, faolligi va qiziqishi aniqlab olindi. 2-bosqichda dars didaktik vositalar, asosan, videodars, interaktiv o’yin va mashqlar orqali olib borildi. 3-bosqichda o’quvchilarning mavzuni tushunish darajasi, faolligi aniqlandi va solishtirildi. O’quvchilarning mavzuga doir boshlang’ich bilimlarini aniqlash uchun tarqatma materiallaridan foydalanildi. Bu orqali o’quvchilar faol ishtirokka jalb qilindi hamda ularning yangi mavzuga doir boshlang’ich bilimlari tezda aniqlandi.

Tarqatma topshiriqlar sodda misollar, rasmli masalalar va mantiqiy savollardan iborat bo‘lib, o‘quvchilarning mavzu bo‘yicha umumiy tasavvuri va tayyorgarlik darajasini aniqlashga xizmat qildi. Ushbu jarayonda o‘quvchilarning darsdagi faolligi va topshiriqlarga bo‘lgan munosabati ham kuzatib borildi.

Interaktiv o’yinlar interaktiv doska orqali olib borildi, o’quvchilardan birining ismi tasodifiy tanlangan son orqali aniqlanadi va tanlangan o’quvchi navbatdagi misolni doskada yechadi. Har bir o’quvchi o’zining ismi chiqishini kuzatarkan, butun diqqatini darsga, o’yinga qaratdi, tabiiyki, bu dars mashg’ulotining qizg’in o’tishini ta’minladi. Ba’zi sonlar ortiga qiziqarli shartlar yashiringan bo’lib, faqat misollar bilan o’quvchini bezdirib qo’yishning oldini oladi.

Tajriba natijasi. O‘tkazilgan tajriba-sinov ishlari natijasida raqamli didaktik vositalardan foydalangan holda tashkil etilgan darslarda o‘quvchilarning bilimni o‘zlashtirish darajasi sezilarli darajada oshdi. Dars boshida qo‘llaniladigan didaktik vositalar o‘quvchining mavjud bilimini aniqlash bilan birga, uni darsga psixologik jihatdan tayyorladi. Tajriba guruhidagi o‘quvchilarning darsga qiziqishi, mustaqil ishlash ko‘nikmalari va faolligi darsni yanada ko’tarinki ruhda o’tishiga xizmat qild. Har bir o’quvchi interaktiv doska yordamida kichik topshiriqni bajarishi ularning zamonaviy texnikadan foydalanish ko’nikmasi shakllanishida ham dastak bo’ldi.

Shuningdek, raqamli vositalar yordamida tashkil etilgan darslarda o‘quvchilarning mantiqiy fikrlashi va ijodkorligi rivojlanganligi kuzatildi. Bu esa boshlang‘ich ta’lim jarayonida raqamli didaktik vositalardan foydalanish samarali ekanligini tasdiqlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi Farmoni. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
3. Yo‘ldoshev J.G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O‘qituvchi, 2016.
4. Sayidahmedov N. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
5. Qodirova F.R. Boshlang‘ich ta’limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik asoslari // Xalq ta’limi jurnali. – 2021. – №3.